

Wprowadzenie

Z przyjemnością przedstawiamy Państwu nowy numer kwartalnika *Między Oryginałem a Przekładem*. Niniejszy tom obejmuje bardzo zróżnicowane treści, a jednak we wszystkich artykułach dostrzec można myśl przewodnią: troskę o odbiorcę przekładu.

Prezentowany zbiór rozpoczyna się tekstem Jerzego Brzozowskiego, który zachęca nas, by pochylić się nad poetycką materią Psalmu 120, rozpatrywaną w szerszym kontekście języka Biblii, i przypomina, że aby język ten mógł pełnić swą funkcję prymarną wobec odbiorców i zaprowadzić ich – jak ujmuje to sam autor – w „miejsce święte”, nie powinien stać się w przekładzie *antypoezją*, nawet w imię dokładności filologicznej, doktrynalnej czy historycznokulturowej.

Od rozważań na temat przekładu poetyckiego języka Biblii oraz funkcji komentarzy i przypisów w polskich wydaniach Pisma Świętego, a w szczególności Psalmów, proponujemy przejść do „Rozmów między wierszami...” i wraz z Weroniką Sztorc przyjrzeć się roli, jaką w utworze literackim mogą odgrywać tworzone przez tłumacza przypisy i inne parateksty. Niektórzy tłumacze próbują bowiem – jak przekonuje autorka – nie tylko przybliżyć czytelnikom przekładów pewne realia, ale często także pokazać swą wyższość nad tłumaczonymi przez siebie autorami, a w konsekwencji – skompromitować ich wręcz w oczach odbiorców. Niedaleka stąd droga do manipulacji – i właśnie tej kwestii poświęcone są kolejne dwa artykuły. Autorka pierwszego z nich, Agata Brajerska-Mazur, śledzi deformacje, jakim uległy poszczególne części *Dziadów* Adama Mickiewicza w angielskim przekładzie pióra Charlesa S. Kraszewskiego, tworzonym z myślą o przekazaniu odbiorcom przede wszystkim uniwersalnych walorów dzieła polskiego wieszcza narodowego. Drugim artykułem poruszającym problem manipulowania tekstem w odpowiedzi na konkretne oczekiwania odbiorców jest artykuł

Jolanty Staniuk traktujący o złożonej kwestii odbioru *Kubusia Puchatka* oraz *Fredzi Phi-Phi* – dwóch wersji *Winnie-the-Pooh* A.A. Milne’a, skrajnie różnie przyjętych przez polskich czytelników.

O oczekiwaniach oraz wrażliwości odbiorców przekładu pisze także Kwiryna Proczkowska, badająca z perspektywy translatoryki antropocentrycznej problem tłumaczenia humoru na podstawie przykładów z polskich wersji językowych amerykańskich sitcomów, a więc w kontekście przekładu audiowizualnego. W jeszcze inne rewiry przekładoznawstwa wkracza Aleksandra Kalata-Zawłocka, którą interesuje rzadko poruszany z perspektywy przekładoznawstwa problem trudności związanych z tłumaczeniem z języka migowego na język foniczny, a wynikających między innymi z konieczności właściwej interpretacji komunikatu wizualno-przestrzennego, w tym poszczególnych elementów przestrzeni migowej, w celu odpowiedniego przekazania treści osobom słyszącym.

Kwestia wpływu tłumaczenia na odbiór treści ma również ważne znaczenie w pracy wymiaru sprawiedliwości. Katarzyna Liber-Kwiecińska i współautorki kolejnego artykułu – Magdalena Brol, Agnieszka Głowacka, Justyna Kudyk i Marta Pasiut – przedstawiają wyniki badań nad wpływem jakości pisemnego przekładu zeznań świadka w procesie sądowym na ocenę wiarygodności tych zeznań. Z kolei o jakości w tłumaczeniach tekstów prawnych i prawniczych pisze Marta Sobieszewska, zwracając uwagę na to, że mimo konieczności zachowywania przez tłumaczy zgodności z szeregiem międzynarodowych standardów i norm wciąż istotny wpływ na ocenę jakości tłumaczenia ma odbiór subiektywny. Dopełnieniem przedstawionych w niniejszym tomie rozważań przekładoznawczych jest przygotowana przez Małgorzatę Tryuk recenzja książki Ewy Gumul na temat mechanizmu „eksplicytacji” wykorzystywanego w tłumaczeniu symultanicznym między innymi w celu ułatwienia słuchaczom odbioru komunikatów.

Mamy nadzieję, że lektura niniejszego wydania *Między Oryginałem a Przekładem* dostarczy Państwu wielu inspirujących informacji z zakresu badań przekładoznawczych prowadzonych w ostatnim czasie w polskich ośrodkach naukowych i zachęci do zgłębiania zaprezentowanych tematów. Życzymy przyjemnej lektury!

Anna Jankowska 

Olga Mastela 

Łukasz Wiraszka 